

STORTINGET

Representantforslag 50 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Stine Westrum, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar, Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Tobias Drevland Lund og Hege Bae Nyholt

Dokument 8:50 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Stine Westrum, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar, Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Tobias Drevland Lund og Hege Bae Nyholt om straffetiltak mot Israels folkerettsbrudd og menneskerettighetsbrudd på Gaza

Til Stortinget

Bakgrunn

19. oktober 2023 publiserte FNs høykommissær for menneskerettigheter en uttalelse fra en gruppe FN-eksperter, der det framgår at Israels angrep på Gaza utgjør forbrytelser mot menneskeheten og der verdenssamfunnet oppfordres til å gripe inn for å hindre folkemord mot den palestinske befolkningen på Gaza. I uttalen uttrykte FN-eksperterne forskrekkelse over manglende handling for å stoppe grusomhetene. Siden har tallet på ofre for Israels krigføring bare økt. Ifølge siste tilgjengelige tall er 14 000 sivile drept i de israelske angrepene, om lag 70 prosent av dem kvinner og barn.

Israels angrep har rammet uskyldige sivile på en måte som savner sidestykke i verden i dag. På Gaza er 2,3 millioner innbyggere, inkludert over en million barn, innestengt på et område mindre enn Oslo. Israel har til nå sluppet flere bomber over dette området enn USA slapp over hele Afghanistan på et helt år under Afghanistan-krigen. Israel har bombet boliger, flyktningleirer, skoler, sykehus og moskeer. Over 100 FN-ansatte er drept, det klart høyeste antall FN-ansatte som er drept i krig noensinne. Det framgår av tall fra Committee to

Protect Journalists (CPJ) at flere palestinske journalister er drept på en måned med israelsk bombing enn antall journalister drept i noen annen krig siden 1992. Om lag to tredeler av Gazas befolkning er drevet på flukt. I tillegg utsetter Israel hele Gazas befolkning for en blokade der de nektes tilgang på rent vann, mat, medisiner, strøm og drivstoff. Måltrettede israelske angrep mot sykehus har sammen med blokaden ødelagt og satt ut av drift til sammen 26 sykehus på Gaza, ifølge Verdens helseorganisasjon. Også det er uten sidestykke i verden i dag.

Det haster å presse Israel til å varig avslutte krigen mot den palestinske befolkningen, og Norge har både en mulighet og en forpliktelse til å bidra til dette. Som svar på Russlands folkerettsstridige og brutale angrepskrig mot Ukraina innførte Norge og Norges allierte både internasjonale sanksjoner og nasjonale tiltak for å straffe og svekke Russland. Fire dager etter Russlands invasjon av Ukraina i 2022 instruerte regjeringen Norges Bank om å fryse alle investeringene som Statens pensjonsfond utland (SPU) hadde i Russland og utarbeide en plan for å selge fondet helt ut av det russiske markedet. Denne muligheten har regjeringen ifølge sentralbankloven i ekstraordinære situasjoner, og forslagsstillerne mener regjeringen bør benytte den til å trekke oljefondet ut av Israel. Videre bør praktiseringen og utformingen av fondets kriterier for observasjon og utelukkelse skjerpes for å sikre at den norske oljeformuen ikke støtter opp under folkerettsstridig okkupasjon og andre folkerettsbrudd.

Utenriksminister Espen Barth Eide har advart om at vestlige land vil framstå som hyklerske hvis det danner seg et inntrykk av at Israel slipper unna med handlinger som Russland straffes for, og at det kan undergrave Vestens troverdighet i særlig Afrika og Midtøsten. Utenriks-

ministeren uttalte til Klassekampen 16. november 2023:

«Det blir veldig lett sett derfra, med rette, som pussig at hvis russerne bomber Kherson og dreper babyer, så protesteres det for all verden, mens hvis Israel gjør det, er det ingen som sier noe.».

Forslagsstillerne mener at den beste medisinen mot et slikt inntrykk er håndfaste straffetiltak mot Israels brudd på folkeretten og humanitærretten.

Det er også avgjørende at Norge ikke på noen måter bidrar til å styrke Israels evne til å angripe den palestinske befolkningen og undergrave Palestinas territorielle integritet. Såvel et nasjonalt som et internasjonalt forbud mot å handle med militært utstyr med Israel må ramme både forsyninger av slikt utstyr til Israel og kjøp av militært utstyr fra Israel, slik at man verken bidrar til å styrke det israelske militæret eller den israelske våpenindustrien. Ved behov kan regjeringen be Stortinget om hjemmel for å innføre nasjonale straffetiltak mot Israel.

I tillegg til nasjonale tiltak som foreslås i dette representantforslaget, kan Norge overfor EU og/eller EUs medlemsland ta til orde for internasjonale sanksjoner som Norge kan slutte seg til i tråd med den eksisterende sanksjonsloven. Regjeringen kan ved behov be Stortinget om hjemmel for å gjøre endringer i loven. Selv om EU i dag ikke har sanksjoner mot Israel, finnes en betydelig støtte i europeiske land for å benytte sanksjoner for å stanse Israels pågående folkerettsbrudd og grusomheter mot den palestinske befolkningen. Med et stort og økende folkelig engasjement i ryggen, har sittende regjeringsmedlemmer i Spania og Belgia tatt til orde for slike sanksjoner. Over 1000 ansatte i USAs regjeringsapparat signerte et opprop om at den amerikanske regjeringen må kreve umiddelbar våpenhvile, og franske diplomater protesterer nå mot Macrons pro-israelske politikk. Om Norge innfører nasjonale straffetiltak og tar til orde for internasjonale sanksjoner vil det bidra til å styrke det allerede voksende presset i andre vestlige land om å gjøre det man kan for å stanse Israels alvorlige menneskerettighets- og folkerettsbrudd i tråd med felles forpliktelser. Norge kan også ta initiativ til internasjonale sanksjoner mot Israel overfor grupper av land utenfor Europa.

I tillegg kan Norge jobbe for viktige vedtak i relevante FN-organer. Å få Israel listeført i FNs generalsekretærs årsrapport Children and Armed Conflict (CAAC) for drap, overgrep og mishandling av palestinske barn, vil medføre krav om en handlingsplan for å stanse disse handlingene.

NATO definerer sitt forhold til Israel som «et sterkt partnerskap», og NATOs ledelse omtalte i 2022 Israel som «en likesinnet partner», til tross for at Amnesty International på det tidspunktet hadde definert Israels

undertrykkelse av palestinerne som apartheid og en forbrytelse mot menneskeheten. Forslagsstillerne mener det er uholdbart at Norge gjennom NATO har et partnerskap med en stat som begår så alvorlige folkerettsbrudd og menneskerettighetsbrudd mot millioner av uskyldige.

I møte med Israels folkerettsbrudd og brudd på menneskerettighetene har Vesten i 75 år praktisert diplomati uten sanksjoner eller andre straffetiltak. Der som hensikten har vært å avslutte Israels okkupasjon og undertrykkelse av den palestinske befolkningen, har denne særegne politikken ikke vært vellykket. Det pågående angrepet på Gazas forsvarsløse sivilbefolkning viser etter forslagsstillerens mening med all tydelighet at dersom Norge ikke ønsker at de pågående folkerettsbruddene skal fortsette, må det settes makt bak kravene overfor Israel.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen sikre at norske statlig eide våpenprodusenter og deres datterselskaper med fabrikker utenfor Norge ikke selger våpen, våpenkomponenter eller annet militært utstyr direkte eller indirekte til Israel.
2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en internasjonal toveis våpenembargo mot Israel.
3. Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot kjøp av varer fra Israels militærindustri.
4. Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot alt forskningssamarbeid og annet samarbeid med israelske universiteter og andre forskningsinstitusjoner som er involvert i militær forskning og/eller på annet vis bidrar til å gjøre det israelske militæret i stand til å opprettholde okkupasjonen.
5. Stortinget ber regjeringen endre adferdskriteriet for observasjon og utelukkelse av selskaper for å sikre at Statens pensjonsfond utland trekker sine investeringer ut av selskaper knyttet til folkerettsstridig okkupasjon og andre folkerettsbrudd.
6. Stortinget ber regjeringen innføre nasjonale straffetiltak mot og ta initiativ til internasjonale sanksjoner mot personer som er involvert i menneskerettighetsbrudd mot den palestinske befolkningen og som undergraver Palestinas territorielle integritet.
7. Stortinget ber regjeringen forby handel med varer og tjenester med Israel som bidrar til israelske statsinntekter og gjør Israel i stand til å opprettholde krigføringen på Gaza og okkupasjonen av palestinske områder.

8. Stortinget ber regjeringen fryse frihandelsavtalen med Israel til okkupasjonen av palestinske områder er avsluttet.
9. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å avslutte NATOs partnerskap med Israel og ta avstand fra NATOs beskrivelse av Israel som en «likesinnet partner».
10. Stortinget ber regjeringen sikre at norsk territorium ikke på noen måte benyttes til militær støtte til Israel, herunder overføring av utenlandsk militært materiell som er lagret i Norge.
11. Stortinget ber regjeringen arbeide for at Israel listeføres i FNs generalsekretærs årsrapport Children and Armed Conflict (CAAC) for drap, overgrep og mishandling av palestinske barn.

28. november 2023

Stine Westrum

Marie Sneve Martinussen

Seher Aydar

Geir Jørgensen

Mímir Kristjánsson

Sofie Marhaug

Tobias Drevland Lund

Hege Bae Nyholt

